

BRITISK FRIESIAN TIL KRYDSNING

Fordele ved Britisk Friesian til krydsning:

- Fuld krydsningsfrodighed ved brug på Holstein (og andre racer)
- Særdeles velegnet til økologiske, græsbaseerede ejendomme
- Fantastisk frugtbarhed – bedre end alle andre racer
- Lette kælvninger
- Roligt temperament
- Positiv energibalance og huld
- God mastitisresistens og yversundhed
- Stærke lemmer & klove (avlet til at gå langt på græs)
- Ca. 5 cm mindre ko end Holstein
- Udvokset vægt: 600-625 kg, BF/HOL krydsninger: ca. 650 kg og Holstein 680 kg
- Mindre foder til vedligeholdelse
- Funktionelle malkeorganer – ikke stor forskel til Holstein
- Homogene, holdbare, robuste og selvhjulpne køer
- Afkom forbliver sortbrogede
- Stadig muligt at sælge renracede dyr til levebrug og eksport

Britisk Friesian er den oprindelige stamme fra Holstein-Friesian racen der blev fremavlet i England. Mens nordamerikansk Holstein gennem det 20'ende århundrede er udviklet til en specialiseret malke race, opretholdt Britisk Friesian et element af to-formålsrace med en mindre ko og positivt huld. Britisk Friesian er helt fri for nordamerikansk Holstein og er anerkendt som en selvstændig race.

Racen er den mest frugtbare af de britiske malke racer og den eneste med gennemsnitligt kælvningsinterval under 400 dage. Racen har oplevet stigende popularitet i de senere år. En stor del af denne succes kommer fra kommercielle Holstein mælkeproducenter der med Britisk Friesian opnår krydsningseffekt (heterosis), samtidig med at de bevarer den sortbrogede farve. I Danmark får Britisk Friesian tyre stambogsnummer på lige fod med Holstein. Afkom fremstår derfor renracede, så det fortsat er muligt at sælge dyr til eksport.

Fakta om Britisk Friesian:

- Ca. 30.000 registrerede køer i UK
- 160.000 insemineringer årligt i UK - 80% af sæden anvendes på Holstein dyr
- 150.000 sæddoser eksporteret årligt fra UK
- ABS Genus genomisk tester ca. 200 udvalgte tyre årligt og køber de 6-8 bedste. Aktuelt har ABS 35 tyre
- De fleste renracede køer er i græsbaseerede systemer med gns. 4,06%F 3,36%P celletal 166.000 og 394 dage kælvningsinterval

Baseforskelle malke racer i UK (avlsværdital, ydelse i kg)

Race	Mælk	Fedt	Prot	Fedt %	Prot %	Levetid	Celletal	Frugtbarh.	Vedligehold
Holstein	0	0	0	0	0	0	0	0	0
British Friesian	-716	-22,9	-20,8	0,06	0,02	0,3	-4	14,3	-13
Jersey	-968	-13,2	-22,7	0,47	0,11	0,3	5	7,2	-75
Montbeliarde	-491	-17,9	-10,6	0,02	0,04	0,2	-7	9,7	0
Ayrshire *	-794	-23,4	-20,9	0,10	0,04	0,1	-1	4,6	-25

* Inkl. Viking Red

Kilde: AHDB (UK Agriculture & Horticulture Development Board)

Erfaringer med Britisk Friesian fra praksis

Chris Partridge i Devon, UK malker 120 økologiske køer og zig-zak krydser med Britisk Friesian og Holstein:

"Vi har skiftevis anvendt Britisk Friesian og Holstein-tyre i de seneste 20 år i et zig-zak krydsningsprogram. Dette fungerer rigtig godt, idet Holstein's høje mælkeydelse kombineres med de bedre sundhedsmæssige egenskaber, som Friesian leverer. Vores bedrift er græs-baseret med minimum indkøbt kraftfoder. Friesian har bedre frugtbarhed og færre sundhedsmæssige problemer - klovbeskæreren kommenterer altid, at det friesiske afkom har bedre klove og bevægelse. Mht. malkeorganer synes jeg ikke der er den store forskel mellem Friesian og Holstein."

"En anden fordel er en enkel insemineringsplan, hvor vi ikke skal tage hensyn til indavl, da Britisk Friesian ikke har anvendt Holstein i deres avlsprogram. Jeg kan lide princippet om at "keep things simple" på vores low-cost bedrift. Krydsningsfrodigheden bidrager uden tvivl også til den bedre bundlinje med mere robuste, sunde og frugtbare køer. Vi malker i øjeblikket døtre efter Friesian-tyrene Lakemead Jingle og Skyhigh Patrol, og dem er vi rigtig godt tilfredse med", slutter Chris.

Robert Shanks, Roxburghshire, UK – 192 økologiske Friesian x Holstein køer baseret på afgræsning:

Den aktuelle gennemsnitsydelse er 9.111 kg i 305 dage med 3,87% F og 3,00% P for 194 køer med kælvningsinterval på 392 dage. Alt foder er hjemmeavlet og baseret på græs til afgræsning, ensilage og hø suppleret med valset korn.

Robert har avlet mange imponerende Holstein-køer i årenes løb, men efter han omlagde til økologisk drift, begyndte han for seks år siden at krydse med Friesian-tyre.

"Jeg er meget tilfreds med det friesiske afkom," siger Robert. "Frugtbarhed er utrolig vigtig for økonomien, og frieserne er meget hurtige til at blive med kalv. De krydsede kvier har ikke så høj ydelse i deres første laktation, men de forbedrer sig meget i anden og tredje laktation, og jeg er overbevist om, at de vil blive gamle i besætningen. De har også bedre yversundhed og mælkekvalitet. Der er ingen tvivl om, at krydsningsfrodigheden også bidrager til bedre frugtbarhed, sundhed og holdbarhed. En anden fordel er det rolige temperament ved Friesian-køerne – de er bare så dejlige at arbejde med", fremhæver Robert.

"Friesian x Holstein-køer er mindre og mere robuste end de renrace Holstein-køer og har utrolig stærke lemmer og klove, hvilket er vigtigt, når køerne går op til 4 km om dagen til og fra græsmarken. Besætningens sundhed har oplevet stor forbedring, og den ekstra værdi af tyrekalvene har også været en bonus. Holstein er en fantastisk race, men jeg mener, at krydsning med Britisk Friesian er mere velegnet til vores ejendom, nu hvor vi har omlagt til økologi og er mere afhængige af græs".

Mor til Beaufort Milkman med en livsydelse på 75.000 kg mælk.

Queenscairn Randolph Kirsty (Britisk Friesian x Holstein), 2. laktation, ejet af Robert Shanks, UK.